LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BEHAALOSCHA • MAAMAR 3

בהעלתך את הנרות וגו׳

“When you raise up the lamps”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

Dedicated in honor of the Rebbe’s father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likkutei-torah/behaaloscha/3/

1 בהעלתך את הנרות וגו'. ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה.

"When you raise up the lamps," etc. Rashi explains: When Aharon saw the dedication of the princes, he was disheartened that he had not been with them in the dedication.

אמר לו הקב"ה חייך שלך גדול משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות ועיין במדרש.

The Holy One, blessed be He, said to him: By your life, yours is greater than theirs, for you kindle and prepare the lamps. And see the Midrash.

ולהבין זה גם מ"ש להלן הצאן ובקר ישחט להם כו' מהו התמיה הלא יש בעולם ע' [שבעים] אומות והם ריבוא רבבות יותר מת"ר אלף ואוכלים בשר ונמצא להם.

To understand this, as well as what is written further on, "Shall flocks and herds be slaughtered for them," etc.: what is the wonder? Are there not seventy nations in the world, and they are myriads of myriads, more than six hundred thousand, and they eat meat, and [enough] is found for them?

2 וגם מ"ש אם את כל דגי הים וגו' הלא הם שאלו בשר ולא שאלו דגים כלל.

And also what is written, "If all the fish of the sea," etc.: did they not ask for meat, and not ask for fish at all?

והענין יובן בהקדים ענין מעשה הקרבנות של הנשיאים שכל נשיא העלה שבטו על ידי קרבנו.

The matter will be understood by first introducing the matter of the act of the offerings of the princes: that each prince elevated his tribe through his offering.

3 והענין דצ"ל דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר. דהיינו מפני שאינו יכול להעלות את הבשר כו' וא"כ מובן מזה שהאדם מעלה ומגביה את המאכל

The explanation: we must understand what our Sages, of blessed memory, said: An unlearned person (am ha'aretz) is forbidden to eat meat. That is, because he cannot elevate the meat, etc. If so, it is understood from this that man elevates and raises up the food.

והיינו מפני שהאדם גבוה יותר שהוא מדבר והוא הראש לכל בחי' הדצ"ח [הדומם צומח חי] וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל בפ' נשא ע"פ כה תברכו כו'.

This is because man is higher, for he is a speaking being (medaber), and he is the head of all the levels of inanimate, vegetative and animal, as was explained above in Parshas Nasso on [the verse] "Thus shall you bless," etc.

4 ובמ״א משמע להפך דארז״ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] רפ״ו דברכות אילן שאכל אדם הראשון חטה היתה שאין התינוק יודע לקרות אביו ואמו עד שיטעום טעם דגן.

Elsewhere, though, the opposite is implied. For our Sages, of blessed memory, said at the beginning of the sixth chapter of Berachos: The tree from which Adam, the first man, ate was wheat; for a child does not know how to call his father and his mother until he tastes the taste of grain.

הרי שאדם מקבל הדעת מהחטה וכן אמר ר״נ [רב נחמן] עד דלא אכילנא בישרא דתורא כו׳. אך הענין הוא ששניהם אמת שהם למטה מנפש האדם ולמעלה הימנו.

Thus man receives knowledge (daas) from the wheat. And so too Rav Nachman said, “As long as I have not eaten the meat of an ox,” etc. But the explanation is that both are true: that they are below the soul of man and [also] above it.

5 והיינו כי כל הטעמים של כל מיני צמחים ופירות וכן הבשר של חיות ובהמות שרשם הוא מעולם התהו שהוא בחי׳ עולם הנקודים שלמעלה מאצילות שהוא ברודים

That is: the flavors of every kind of plant and fruit, and likewise the flesh of wild and domestic animals, all have their root in the World of Tohu (Chaos), which is the level of the World of Nekudim (Points), which is above Atzilus (Emanation), which is Berudim (Dappled);

והיינו כי שורש כל החי הוא מחיות המרכבה פני אריה הוא מקור נפשות החיות ופני שור הוא מקור נפשות הבהמות ופני נשר הוא מקור נפשות העופות.

for the root of every living creature is from the Chayos (living creatures) of the Chariot: the face of the lion is the source of the souls of the wild animals, the face of the ox is the source of the souls of the domestic animals, and the face of the eagle is the source of the souls of the birds.

6 והנה החיות נושאות את הכסא ועל הכסא כו׳ כמראה אדם הוא בחי׳ ע״ס [עשר ספירות] דאצילות דעולם התיקון שנתקנו בבחי׳ פרצוף אדם

Now, the Chayos carry the Throne, and “upon the Throne,” etc., is “as the appearance of a man”: this is the level of the Ten Sefiros of Atzilus, of the World of Tikkun (Rectification), which were rectified in the form of the configuration (partzuf) of a man (adam).

והיינו עד״מ סדר והדרגת השתלשלות אברי האדם שהוא רמ״ח אברים ושס״ה גידים וכציור הגוף כמ״כ [וכמו כן] מתלבשת הנפש

That is, by way of analogy: the order and gradation of the progression of the limbs of man, which are two hundred and forty-eight limbs and three hundred and sixty-five sinews; and as the form of the body is, so too is the soul enclothed.

שהרי התלבשות הארת הנפש בגוף הוא מתחלק לפי ציור הגוף שבמוח שורה המחשבה ובפה הדבור ובידים כח המעשה

For the enclothing of the radiance of the soul in the body is divided according to the form of the body: in the brain dwells thought, in the mouth speech, and in the hands the power of action.

וזהו שנקרא אדם האלף הוא בחי׳ מחשבה וד׳ דיבור מ׳ מעשה

This is why [man] is called Adam: the alef is the level of thought, the dalet speech, the mem action.

וכמ״כ [וכמו כן] הוא למעלה בע״ס [בעשר ספירות] דאצילות משתלשלים בזה הסדר דבחי׳ אדם והשראת האור בתוכם הוא ממש כפי השראת הנפש בגוף האדם (ועמ״ש מזה בפ׳ אמור בד״ה ונקדשתי בתוך בנ״י [בני ישראל]).

And so too it is above, in the Ten Sefiros of Atzilus: they descend in this order of the level of Adam, and the resting of the light within them is exactly like the resting of the soul in the body of man. (And see what is written about this in Parshas Emor, in the discourse beginning “And I shall be sanctified among the children of Israel.”)

ויש בחי׳ מוחין דקטנות ומוחין דגדלות, משא״כ שארי הברואים כמו בהמות וחיות אין ציור הגוף שלהם שוה לאדם כלל וראשם כפוף ושוה עם הגוף,

And there is the level of the intellect of smallness (mochin dekatnus) and the intellect of greatness (mochin degadlus). This is not so with the other creatures, such as domestic and wild animals: the form of their body is not like that of man at all, and their head is bent down and level with the body.

וכמ״כ [וכמו כן] סדר המשכתם ממקורם ושרשם שם הוא ג״כ ההשתלשלות והמזיגה באופן אחר ממש (וע׳ בזהר בראשית ד״ט ע״א ודף כ׳ ע״ב).

And so too the order of their being drawn down from their source and root: there too the progression (hishtalshelus) and the blending are in an altogether different manner. (And see the Zohar, Bereishis, folio 19a and folio 20b.)

והנה החיות שבמרכבה הם נושאות את הכסא דהיינו כמו שהבהמות מגביהי׳ [מגביהים] את האדם הרוכב עליהן כך הם מעלים ונושאים את בחי׳ אדם שעל הכסא למעלה ממנו והיינו לשרשם שהוא מעולם התהו שלמעלה מאצילות.

Now, the Chayos of the Chariot carry the Throne. That is: just as animals raise up the man who rides upon them, so they elevate and carry the level of Adam that is upon the Throne above itself, that is, to their root, which is from the World of Tohu, which is above Atzilus.

אכן הם ג״כ נשואות עם הכסא דהיינו שהם נגבהים ומתעלים עם האדם שעל הכסא.

Yet they are also borne with the Throne; that is, they are raised and elevated together with the man upon the Throne.

שהוא המגביה ומעלה אותן כמו אדם בעוה״ז מעלה את בשר הבהמה שהבשר מתעלה באכילת אדם שנהפך לדם הנפש ונכלל בבחי׳ ומדרגת מדבר (ועמ״ש בד״ה אני ישנה ולבי ער גבי פי׳ רעייתי).

For he is the one who raises and elevates them, just as a man in this world elevates the meat of an animal: the meat is elevated through a man's eating [it], for it is transformed into the blood of the soul and is included in the level and rank of the speaking being. (And see what is written in the discourse beginning "I am asleep, but my heart is awake," on the meaning of "my love" (ra'yasi).)

אך מה שעי״ז נעשה התקשרות נפש האדם בגופו ותוספת השכל זהו בחי׳ נושאות כו׳ (ועמ״ש מענין זה בד״ה ששת ימים תאכל מצות כו׳):

But the fact that through this the soul of man becomes bound to his body, and [there is] an increase of intellect: this is the level of "carry," etc. (And see what is written on this subject in the discourse beginning "Six days you shall eat matzos," etc.)

7 ב והנה הבשר הוא מבחי׳ גבורות שלכך הוא סומקא ולכך גם אחר הבירור וההעלאה הוא נכלל בגבורות דקדושה והיינו שעי״ז נמשך התלהבות ורשפי אש

2. Now, meat is from the level of Gevuros (restraints); that is why it is red. And therefore, even after the refinement and elevation, it is included in the Gevuros of holiness; that is, through it fervor and flashes of fire are drawn down.

והיינו לפי ששרש כל הבהמות וחיות הוא מאריה ושור שבמרכבה והם הם בחי׳ גבורות וכמ״ש במרכבת יחזקאל בוערות כמראה הלפידים

This is because the root of all domestic and wild animals is from the lion and the ox of the Chariot, and these are themselves the level of Gevuros, as it is written of Yechezkel's Chariot, "burning like the appearance of torches."

וכן השרפים לשון רשפי אש ולכך גם הבהמות והחיות שנשתלשלו מהם הם ג״כ בחי׳ גבורות ולכך בשרא היא סומקא כו׳.

And so too the Seraphim, a term [meaning] flashes of fire. Therefore the domestic and wild animals, which descended from them, are also the level of Gevuros; and therefore "meat is red," etc.

8 ועיין בבחיי פ׳ בשלח ע״פ ויאמר משה בתת ה׳ לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר כנגד מדת הדין ומדת הרחמים כו׳.

And see [Rabbeinu] Bachya, Parshas Beshalach, on [the verse] "And Moshe said: When Havayah gives you in the evening meat to eat, and bread in the morning": [these] correspond to the attribute of judgment and the attribute of mercy, etc.

וזהו שארז״ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע״ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר שאינו יכול להעלות׳ [להעלות] את הבשר כי מהגבורו׳ [מהגבורות] יש יותר יניקת החיצוני׳ [החיצונים] וכמ״ש לקמן ע״פ זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה כו׳

This is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said, that an unlearned person is forbidden to eat meat: because he cannot elevate the meat, for from the Gevuros there is more drawing of nourishment by the external forces, as is explained further on, on [the verse] "This is the statute of the Torah… and they shall take to you a heifer," etc.;

וכמ״ש בזהר פ׳ נח (דס״ה ע״א) כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר וע״ש במק״מ [במקדש מלך] בשם הרח״ו [הרבי חיים ויטאל], וכיון שאינו יכול להעלותו הבשר מורידו ומשפילו וכמ״ש במ״א ע״פ וגלחה את ראשה.

and as it is written in the Zohar, Parshas Noach (folio 65a): "Its whole desire is nothing but meat, constantly." And see there in the Mikdash Melech, in the name of Rabbi Chaim Vital. And since he cannot elevate it, the meat brings him down and lowers him, as is explained elsewhere on [the verse] "And she shall shave her head."

אבל התלמיד חכם שמקבל מבחי' חכמה ובחכמה אתברירו ע"כ מברר את הבשר ואז הבשר מוסיף בו התלהבות.

But the Torah scholar, who receives from the level of Chochmah (wisdom), and "through Chochmah they are refined" — therefore he refines the meat, and then the meat adds fervor in him.

אך מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] אמר מאין לי בשר, פי' שהיה נעלה מאד מבחי' גבורות של הבשר אף כמו שהם לאחר הבירור.

But Moshe our teacher, peace be upon him, said, "From where shall I have meat?" That is, he was very far above the level of the Gevuros of meat, even as they are after the refinement.

שההתלהבות ורשפי אש האהבה הוא עדיין בחי' יש מי שאוהב, ובמשה כתיב ונחנו מה שהוא בחי' אין תכלית הביטול.

For the fervor and the flashes of fire of love are still the level of 'there is one who loves,' whereas of Moshe it is written, "And what are we?": the level of ayin (nothing), the utmost self-nullification (bittul).

9 ואף שבו יש ג"כ בחי' התלהבות בבחי' גבורות אך ההתלהבות כלולה בבחי' ביטול ואין והוא נק' בחי' גבורות דאבא,

And although in him too there is the level of fervor, in the manner of Gevuros (restraints), yet the fervor is included in the level of self-nullification (bittul) and ayin (nothing), and this is called the level of the Gevuros of Abba (Chochmah).

משא"כ הגבורות הנולדים מבירור הבשר הוא בחינת גבורות דאימא או גבורות דז"א שהוא בחי' יש ודבר שנרגש ההתלהבות כו'

Whereas the Gevuros born of the refinement of meat are the level of the Gevuros of Imma (Binah), or the Gevuros of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is the level of yesh (something) and of a thing in which the fervor is felt, etc.

והוא מילתא זוטרתא ולמטה מבחי׳ מרע״ה [משה רבינו עליו השלום] שהוא בחי׳ מ״ה [שם מ״ה] תכלית הביטול בחי׳ אין כנ״ל (ועמ״ש סד״ה והיה מדי חדש בחדשו גבי יבוא כל בשר להשתחוות):

And this is a minor matter, and below the level of Moshe our teacher, peace be upon him, who is the level of Mah ("what"), the utmost bittul, the level of ayin, as mentioned above. (And see what is written at the end of the discourse beginning "And it shall be, from New Moon to New Moon," regarding "all flesh shall come to bow down.")

10 וזהו ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו.

This is [the meaning of]: "And Moshe said: Six hundred thousand on foot is the people in whose midst I am."

פי׳ שש מאות אלף רגלי דור המדבר היו תלמידיו שהיו ג״כ מבחי׳ יסוד אבא שהוא בחי׳ ביטול וזהו אשר אנכי בקרבו שמשה הוא בחי׳ מה ואין כנ״ל.

That is: the six hundred thousand on foot of the generation of the wilderness were his disciples, who were also from the level of the Yesod (foundation) of Abba (Chochmah), which is the level of bittul. And this is "in whose midst I am": for Moshe is the level of Mah ("what") and ayin (nothing), as mentioned above.

ואתה אמרת בשר אתן להם פי׳ משה מדבר עם בחי׳ אור א״ס המלובש בחכמה שהוא בחי׳ משה

"And You have said: I will give them meat." That is: Moshe is speaking with the level of the Infinite Light (Or Ein Sof) enclothed in Chochmah (wisdom), which is the level of Moshe.

וזהו ואתה כי חכמה נק׳ אתה כו׳ (ועיין בזהר פ׳ בלק דף קצ״ג ע״ב) דמשמע שאתה הוא אור א״ס המלובש בחכמה תתן בשר

And this is "And You": for Chochmah is called "You," etc. (And see the Zohar, Parshas Balak, folio 193b.) This implies that You, the Infinite Light enclothed in Chochmah, will give meat.

וזה א״א שיושפל כ״כ [כל כך] ממדרגה גבוה ונעלה שהוא בחי׳ חכמה ואין שהוא בחי׳ משה וא״כ איך המזון הנמשך על ידו יהיה הבשר שהבשר מדרגה תחתונה מאד לגבי משה שהוא בחי׳ יש ובחי׳ גבורות כו׳.

And this is impossible: that it be lowered so far from a level so high and exalted, which is the level of Chochmah and ayin, the level of Moshe. If so, how can the food drawn down through him be meat? For meat is a very low level relative to Moshe, being the level of yesh and the level of Gevuros, etc.

וזהו הצאן ובקר ישחט להם. פי׳ מאחר שהם מבחי׳ גבורות ולכן צריכין שחיטה (ע׳ [עיין] בלק״ת [בלקוטי תורה (להאריז״ל)] פ׳ ראה ופ׳ שמיני) וא״כ איך אפשר להיות למאכל להם שהם מיסוד אבא תכלית הביטול כנ״ל.

And this is "Shall flocks and herds be slaughtered for them?" That is: since they are from the level of Gevuros, they therefore require slaughtering (see the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Re'eh and Parshas Shemini); if so, how can they be food for those who are from the Yesod of Abba, the utmost bittul, as mentioned above?

אם את כל דגי הים כו׳ פי׳ דגים הם בחי׳ נעלה מצאן ובקר שהם א״צ [אין צריך / אינו צריך] שחיטה. ואעפ״כ [ואף על פי כן] הם נמוכים לנגד מדרגתם וא״א שימצא להם כו׳ ועיין מזה לקמן:

"If all the fish of the sea," etc.: that is, fish are a level higher than flocks and herds, for they need no slaughtering; and even so they are low relative to their [the people's] level, and it is impossible that [enough] be found for them, etc. And see about this further on.

11 ג ויאמר ה׳ אל משה היד ה׳ תקצר. פי׳ עם היות שהאמת שאתה נעלה מאד מבחי׳ היש דבשר כי אתה בחי׳ מ״ה [שם מ״ה] וביטול אעפ״כ [אף על פי כן] היד ה׳ תקצר. בתמיה.

3. "And Havayah said to Moshe: Is the hand of Havayah too short?" That is: although it is true that you are far above the level of the yesh of meat, since you are the level of Mah and bittul, nevertheless, "Is the hand of Havayah too short?" [This is said] in wonder.

והיינו שיוכל להמשיך ולישפל אף מהאין דחכמה שהוא נעלה מאד להתלבש ולהתגלות למטה מטה בגבורות והיש של הבשר שגם בבחי׳ היש של הבשר יתגלה הביטול דחכמה.

That is: it can draw down and descend even from the ayin of Chochmah, which is very exalted, to enclothe itself and be revealed far, far below, in the Gevuros and the yesh of meat, so that even in the level of the yesh of meat the bittul of Chochmah will be revealed.

כי יד ה׳ יוכל לישפל מאד למטה מטה (וכמ״ש במ״א בענין המגביהי לשבת שלכך המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת וכענין היד הגדולה אשר עשה ה׳ במצרים כו׳

For the hand of Havayah can descend very far, far below. (As is explained elsewhere on the matter of "Who is enthroned on high," that therefore He "looks down low upon heaven and earth" in one equal manner; and like the matter of "the great hand that Havayah performed in Egypt," etc.

וכה״ג [וכהאי גוונא] נת׳ [נתבאר] בפי׳ לבי ובשרי ירננו אל אל חי. שלהיות נמשך הביטול בלבי ובשרי שהם גשמיים הוא דייקא כאשר ירננו אל אל חי מהותו ועצמותו ית׳ כמ״ש בד״ה וארשתיך לי כו׳ ובמתן תורה ההרים רקדו דהיינו אף הרים גבנונים בפ׳ בת׳ דפסחים) (דקי״ח ע״ב) **ועמש״ל** [ועיין מה שכתוב לעיל] **בד״ה ענין שניתנה תורה על הר סיני**

And the like was explained on the meaning of "My heart and my flesh sing for joy to the living G-d": that bittul is drawn into "my heart and my flesh," which are physical, precisely when they "sing for joy to the living G-d," His very Being and Essence, may He be blessed, as is explained in the discourse beginning "And I will betroth you to Me," etc. And at the Giving of the Torah "the mountains skipped": that is, even the humped mountains, [as stated] in the last chapter of Pesachim.) **(folio 118b) And see what is written above in the discourse beginning "The matter that the Torah was given on Mount Sinai."**

כש״כ [כל שכן] **שבנקל יותר שיומשך הביטול בבחינת בשר כו׳, וז״ש** [וזהו שכתוב] **לע״ל** [לעתיד לבוא] **והיה מדי חדש כו׳ יבא כל בשר להשתחוות לפני.**

All the more so, then, is it easier for bittul to be drawn into the level of flesh, etc. And this is what is written of the Time to Come: "And it shall be, from New Moon to New Moon," etc., "all flesh shall come to bow down before Me."

שהרבותא היא שאפילו בבחי׳ כל בשר שהוא בחי׳ גבורות ויש יומשך בחי׳ ההשתחוואה וביטול עליון וכמ״ש במ״א.

For the novelty is that even into the level of "all flesh," which is the level of Gevuros and yesh, there will be drawn the level of bowing down and of supreme bittul, as is explained elsewhere.

12 **וזה היה ענין השליו שהיו עופות שמנים מאד כדאיתא בגמ׳** [בגמרא] **דיומא דע״ה ב׳ ומסקינן לה אתליסר ריפתי ואחרונה אינה נאכלת אלא ע״י תערובות מרוב השומן הנבלע בה וכ״ש** [וכל שכן] **העליונות.**

And this was the matter of the quail (selav), which were very fat birds, as is found in the Gemara, [tractate] **Yoma, folio 75b: we set it upon thirteen loaves, and the last cannot be eaten except mixed** [with other food]**, because of the abundance of fat absorbed in it; and all the more so the upper ones.**

13 והענין כי שמן הוא בחי' חכמה שהוא חכים ולא בחכמה ידיעא כו', ובעוה"ז הגשמי ג"כ השמן הוא בחי' חכמה שנשתלשל מבחי' חכמה שלמעלה, והתורה שהיא בחי' חכמה עילאה נק' שמן כו'.

The explanation is that oil is the level of Chochmah (wisdom), which "is wise, but not with a known wisdom," etc. And in the physical world as well, oil is the level of Chochmah, which descended from the level of Chochmah above. And the Torah, which is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), is called oil, etc.

14 וזהו ענין השליו ששמן שהוא בחי' חכמה נמשך ונתפשט בבשר. שבשר השליו הוא בחי' גבורות והשמן שבה הוא בחי' חכמה בחינת מ"ה [שם מ"ה] ואין. והיינו שנמשך הביטול גם בבחי' היש דבשר.

And this is the matter of the quail: that oil (shemen), which is the level of Chochmah, was drawn and spread through the meat. For the meat of the quail is the level of Gevuros (restraints), and the shemen (fat, oil) in it is the level of Chochmah, the level of Mah and ayin (nothing). That is: self-nullification (bittul) is drawn even into the level of the yesh (something) of meat.

וזהו היד ה' תקצר. שיוכל להמשיך מבחי' אין דח"ע [דחכמה עילאה] גם לתוך הבשר עם היותו מצד עצם בחי' יש וגבורות, וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] בענין כי יסוד אבא ארוך היינו השפעת כח הביטול.

And this is "Is the hand of Havayah too short?": that it can draw from the level of the ayin of the higher Chochmah even into the meat, although in its essence it is the level of yesh and Gevuros; and as is written in Etz Chaim on the matter that the Yesod of Abba is long: that is, the influence of the power of bittul.

15 והיינו כי השליו הוא נמשך ג"כ מבחי' פני נשר שבמרכבה שהוא שרש נשמת כל העופות

That is: the quail too is drawn from the level of the face of the eagle in the Chariot, which is the root of the soul of all birds;

אך שמבחי' נשר מתהוים כל העופות שאינן מעורבים בשומן כ"כ [כל כך] שהם רק בחי' בשר וגבורות ויש בלבד.

but from the level of the eagle come into being all the birds that are not so mixed with fat, which are only the level of meat and Gevuros (restraints) and yesh (something) alone.

אמנם זה השליו הוא מעורב בשומן כ"כ [כל כך] והיינו שנמשך לתוכו מבחי' שמן ח"ע [חכמה עילאה] בחי' אין

This quail, however, is so mixed with fat; that is, there is drawn into it from the level of the oil of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), the level of ayin (nothing),

שהוא בחי׳ הרכבה והתכללות חו״ג [חסד וגבורה] ביחד שלתוך גבורות דיש דבשר השליו נמשך בחי׳ חסד דחכמה להמתיק הגבורות והוא השמן כו׳.

which is the level of the combination and inter-inclusion of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) together: into the Gevuros of the yesh of the quail's meat there is drawn the level of the Chesed of Chochmah, to sweeten the Gevuros; and this is the oil, etc.

16 וכמו העלאת נרות המנורה שהשמן נבלע ונמשך בפתילה ועי״ז דולקת הפתילה באור.

And it is like the raising up of the lamps of the Menorah: the oil is absorbed and drawn into the wick, and through this the wick burns with light.

שהוא ג״כ התכללות חו״ג [חסד וגבורה] חסד דחכמה הוא השמן ואור דפתילה הוא בחינת הגבורות והתלהבות, שהפתילה היא בחי׳ יש ונכללת באור והוא ענין העלאת נפש האדם בבחי׳ רצוא והתלהבות.

This too is the inter-inclusion of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint): the Chesed of Chochmah (wisdom) is the oil, and the light of the wick is the level of the Gevuros and fervor. For the wick is the level of yesh (something), and it is included in the light; and this is the matter of the elevation of the soul of man in the manner of ratzo (running forth) and fervor.

אך הנה העלאה זו הוא ע״י השמן שהוא בחי׳ ח״ע [חכמה עילאה] דהיינו שנמשך ג״כ בחי׳ ביטול דח״ע [דחכמה עילאה] בההתלהבות כו׳

But this elevation comes through the oil, which is the level of the higher Chochmah; that is, into the fervor there is drawn also the level of the self-nullification (bittul) of the higher Chochmah, etc.

(ועמ״ש מענין השמן והפתילה ע״פ כי אתה נרי הוי׳. ובד״ה ת״ר [תנו רבנן] מצות נר חנוכה) וזהו כענין השליו שהשמן נתפשט בהגבורות דבשר כנ״ל:

(And see what is written on the subject of the oil and the wick on [the verse] "For You are my lamp, Havayah," and in the discourse beginning "Our Rabbis taught: The mitzvah of the Chanukah lamp.") And this is like the matter of the quail, in which the oil spread through the Gevuros of the meat, as mentioned above.

17 ד וזהו ענין שלך גדול משלהם דהיינו מקרבנות הנשיאים כי הנה הקרבן נק׳ אכילת מזבח שכמו ע״י אכילה נתברר הבשר ונולד מזה התלהבות ורשפי אש כך עד״ז הוא ג״כ אכילת מזבח רק שהוא בבחינה גבוה הרבה יותר וכמ״ש במ״א

4. And this is the meaning of "yours is greater than theirs," that is, than the offerings of the princes. For the offering is called "the eating of the altar": just as through eating the meat is refined, and fervor and flashes of fire are born from this, so in the same way is the eating of the altar as well, except that it is on a far higher level, as is explained elsewhere.

ולכן ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] משחרב בהמ״ק [בית המקדש] שולחנו של אדם מכפר עליו.

And therefore our Sages, of blessed memory, said: Since the Holy Temple was destroyed, a person's table atones for him.

18 וזה היה ענין הקרבנות של הנשיאים שכל נשיא העלה שבטו ע״י קרבנו דהיינו שע״י נמשך בשבטו בחי׳ הרצוא וההתלהבות ע״י הקרבן שהקריב שנק׳ אכילת מזבח כו׳,

And this was the matter of the offerings of the princes: that each prince elevated his tribe through his offering; that is, through this there was drawn into his tribe the level of ratzo (running forth) and fervor, through the offering he brought, which is called "the eating of the altar," etc.

אכן בחי׳ אהרן שמדליק ומטיב את נרות המנורה הוא גדול מקרבנות הנ״ל, כי הנה המנורה היא בחי׳ מל׳ דאצילות, והי״ב שבטים הם מרכבה דבחי׳ מל׳

But the level of Aharon, who kindles and prepares the lamps of the Menorah, is greater than the offerings mentioned above. For the Menorah is the level of the Malchus (sovereignty) of Atzilus (Emanation), and the twelve tribes are a chariot for the level of Malchus,

שהם הנק׳ י״ב בקר שלשה פונים צפונה כו׳ והים עליהם מלמעלה, הים היינו המל׳ דאצי׳ שהוא עליהם מלמעלה

which are what is called the twelve oxen, "three facing north," etc., "and the Sea was upon them above." "The Sea" is the Malchus of Atzilus, which is upon them above.

(ולכן הנשיאים הקריבו י״ב בקר לעולה דהיינו כמ״ש ששם עלו שבטים כו׳ ועלי׳ [ועליה] זו הוא ע״ד והחיות נושאות את הכסא),

(And therefore the princes offered twelve oxen for a burnt offering; that is, as it is written, "For there the tribes went up," etc.; and this ascent is in the manner of "and the Chayos carry the Throne.")

ואהרן שהעלה נרות המנורה היינו ג״כ לכללות י״ב שבטים הנכללים בבחי׳ מל׳ שהשפיע בהם ג״כ ההעלאה שיהיה לכל או״א [אחד ואחד] מישראל בחי׳ העלאה זו. והעלאה זו הוא ג״כ בחי׳ גבורות ורשפי אש.

And Aharon, who raised up the lamps of the Menorah: this too was for the twelve tribes as a whole (klalus), who are included in the level of Malchus; for he too bestowed upon them the elevation, so that each and every one of Israel would have this level of elevation. And this elevation, too, is the level of Gevuros (restraints) and flashes of fire.

19 ואהרן בעצמו הוא חסד אך לכנס״י [לכנסת ישראל] השפיע בחי׳ גבורות והיינו לפי שהוא שושבינא דמטרוניתא שמגביה ומעלה כנס״י [כנסת ישראל] לגבי מלכא קדישא והוא ע״י הגבורות שהם בחי׳ העלאה.

Aharon himself is Chesed (kindness), but to the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) he bestowed the level of Gevuros (restraints). This is because he is “the Queen’s groomsman” (shushvina dematronisa), who raises and elevates the Congregation of Israel toward the Holy King; and this is through the Gevuros, which are the level of elevation.

וזהו ענין העלאת הנרות, אך גבורות אלו אינן בבחי׳ יש כמו ההעלאה שמבירור הבשר שהוא בחי׳ יש. אלא הם בבחי׳ אין וביטול

And this is the matter of the raising of the lamps. But these Gevuros are not in the manner of yesh (something), like the elevation that comes from the refinement of meat, which is the level of yesh; rather, they are in the manner of ayin (nothing) and self-nullification (bittul).

שהרי מעורבים בשמן ופתילה ואור

For they are mixed with oil, wick and light.

אשר עם היות בירור והעלאת הפתילה היא בחי׳ גבורות דיש אכן ע״י השמן הנבלע בה שהוא בחי׳ ח״ע [חכמה עילאה] ביטול ואין ע״י נעשה ההעלאה והגבורות בבחי׳ אין וביטול כו׳.

Although the refinement and elevation of the wick is the level of the Gevuros of yesh, nevertheless, through the oil absorbed in it, which is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila’ah), bittul and ayin, through this the elevation and the Gevuros come to be in the manner of ayin and bittul, etc.

20 ולכן הוא גדול מקרבנות הנשיאים שנק' אכילת מזבח שההעלאה נמשך מבירור הבשר שהגבורות הוא עדיין בחי' יש מי שאוהב

Therefore it is greater than the offerings of the princes, which are called "the eating of the altar," in which the elevation is drawn from the refinement of meat, where the Gevuros (restraints) are still the level of 'there is one who loves.'

והיינו כי הי"ב בקר הם בעולם הבריאה ואימא מקננא בכורסייא והגבורות הנמשכי' [הנמשכים / הנמשכין] מבחי' בינה כשמקננא בבריאה הוא בחי' יש כו'.

That is: the twelve oxen are in the World of Beriah (Creation), and "Imma nests in the Throne"; and the Gevuros drawn from the level of Binah (understanding) as it nests in Beriah are the level of yesh (something), etc.

אבל אהרן בהדלקת המנורה המשיך במל' שהיא המנורה גם מבחי' אבא להיות אבא יסד ברתא שהחכמה היא בחי' אין וביטול.

But Aharon, in the kindling of the Menorah, drew into Malchus (sovereignty), which is the Menorah, also from the level of Abba (Chochmah), as "Abba founded the daughter"; for Chochmah is the level of ayin (nothing) and self-nullification (bittul).

21 ולכן עם היות שהשפיע בה בחי' גבורות דאימא ג"כ להיות עי"ז העלאה וזהו ענין שושבינא דמטרוניתא, אך אין הגבורות בבחי' יש כמו ההעלאה שע"י הבינה לבד דמקננא בכורסייא שבקרבנות הנשיאים, כי"א הם בבחי' אין וביטול ע"י גילוי הח"ע [החכמה עילאה] אבא דמקנן באצילות כו'

Therefore, although he also bestowed upon her the level of the Gevuros (restraints) of Imma (Binah), so that through this there would be elevation — and this is the matter of "the Queen's groomsman" — nevertheless the Gevuros are not in the manner of yesh (something), like the elevation through Binah alone, which "nests in the Throne," in the offerings of the princes; rather, they are in the manner of ayin (nothing) and self-nullification (bittul), through the revelation of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), "Abba, who nests in Atzilus," etc.

והיינו שמשפיע בה מבחי' או"א [אבא ואימא] יחד וזהו ענין השמן והאור.

That is: he bestows upon her from the level of Abba and Imma together; and this is the matter of the oil and the light.

(ע׳ [עיין] בלק״ת [בלקוטי תורה (להאריז״ל)] פ׳ בהעלותך סד״ה מצות הדלקת נרות ועיין עוד בלק״ת [בלקוטי תורה (להאריז״ל)] פ׳ וירא בענין כי ארנון גבול מואב כו׳ עד בחכמה יסד ארץ)

(See the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Beha'aloscha, at the end of the passage beginning "The mitzvah of kindling the lamps"; and see further in the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Vayera, on the matter of "For Arnon is the border of Moav," etc., in the manner of "With Chochmah He founded the earth.")

ונמצא שאהרן הוא ממוצע בין הנשיאים ומרע״ה [ומשה רבינו עליו השלום]. שמשה הוא בחי׳ מה ואין תכלית הביטול ונק׳ שושבינא דמלכא פי׳ שנעלה מבחי׳ ז״א הנק׳ מלכא מאחר שהוא שושבינא דילי׳ [דיליה] והוא הממשיך מלמעלה למטה.

It follows that Aharon is intermediate between the princes and Moshe our teacher, peace be upon him. For Moshe is the level of Mah ("what") and ayin, the utmost bittul, and is called "the King's groomsman" (shushvina demalka): that is, he is higher than the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is called "the King," since he is His groomsman; and he is the one who draws down from above to below.

22 והנשיאים הן בחי׳ העלאה ממטה למעלה מעולם הבריאה בגבורות ורשפי אש שמבחי׳ בינה דמקננא בבריאה שהוא בחי׳ יש.

And the princes are the level of elevation from below to above, from the World of Beriah (Creation), with Gevuros (restraints) and flashes of fire that come from the level of Binah (understanding) as it nests in Beriah, which is the level of yesh (something).

ואהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא שהוא המעלה כללות נשמות ישראל ומאחר שהוא המעלה אותם מוכרח שהוא למעלה מהם כו׳

And Aharon is called "the Queen's groomsman" (shushvina dematronisa), for he is the one who elevates the souls of Israel as a whole; and since he is the one who elevates them, he must necessarily be above them, etc.;

והיינו שמשפיע בהם מבחי׳ או״א [אבא ואימא] שעי״ז ההעלאה הוא בבחי׳ אין וביטול כו׳ וזהו שהוא בחי׳ ממוצע בין הנשיאים ומרע״ה [ומשה רבינו עליו השלום]

that is, he bestows upon them from the level of Abba and Imma (Chochmah and Binah), so that through this the elevation is in the manner of ayin (nothing) and self-nullification (bittul), etc. And this is why he is the level of an intermediary between the princes and Moshe our teacher, peace be upon him:

כי בצד א׳ הוא כמו בחי׳ הנשיאים שהוא המעלה כנ״י [כנסת ישראל] ממטה למעלה. משא״כ בחי׳ משה שהוא להמשיך גילוי אור א״ס מלמעלה למטה.

for in one respect he is like the level of the princes, in that he elevates the Congregation of Israel from below to above; which is not so of the level of Moshe, which is to draw down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) from above to below.

אך עכ״ז [עם כל זה] בצד א׳ הוא כמו בחי׳ משה בהיות העלאה זו היא ע״י המשכת החכמה שהוא בחי׳ ביטול ואין כו׳. ועל ידי המשכה זו דייקא הוא ההעלאה.

Yet even so, in one respect he is like the level of Moshe, since this elevation comes through the drawing down of Chochmah (wisdom), which is the level of bittul and ayin, etc.; and it is precisely through this drawing down that the elevation comes about.

וזהו ענין שלך גדול משלהם

And this is the meaning of "yours is greater than theirs."

(ועיין מ״ש כה״ג [כהאי גוונא] ע״פ להקריב לי במועדו שתפלת כל ימות החול נמשך משבת ע״י אמצעית המועדים שהם בחי׳ ממוצע כו׳ בחי׳ מוחין דאימא המחברים וממשיכים הארת מוחין דאבא בהמדות ועיין בבה״ז [בביאורי הזהר] ר״פ ויצא ע״פ ויצא יעקב מבאר שבע כו׳.

(And see what is written along these lines on [the verse] "to offer to Me in its appointed time": that the prayer of all the weekdays is drawn from Shabbos through the mediation of the festivals, which are the level of an intermediary, etc., the level of the intellect (mochin) of Imma, which joins and draws the radiance of the mochin of Abba into the emotive attributes (middos). And see the Biurei HaZohar, at the beginning of Parshas Vayetzei, on [the verse] "And Yaakov went out from Be'er Sheva," etc.

והנה ענין זה קרוב ג״כ למשנ״ת [למה שנתבאר] לעיל בדיבור הראשון שע״פ בהעלותך כו׳ שענין ההפרש בין אה״ר [אהבה רבה] שמשפיע אהרן לבחי׳ אה״ע [אהבת עולם]. שבחי׳ אה״ר [אהבה רבה] היא הנמשך מבחי׳ ראיה והיינו כי ראיה היא בחי׳ חכמה.

Now, this matter is also close to what was explained above in the first discourse on "When you raise up," etc., regarding the difference between ahavah rabbah (great love), which Aharon bestows, and the level of ahavas olam ("love of the world"): the level of ahavah rabbah is what is drawn from the level of sight, for sight is the level of Chochmah.

ומזה נמשך האה״ר [האהבה רבה] שהגבורות ורשפי אש אינן בשביל לרווות נפשו הצמאה לבד שזהו בחי׳ יש מי שאוהב רק האהבה הוא להיות נגלה כבוד ה׳ שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה

And from this is drawn the ahavah rabbah in which the Gevuros and flashes of fire are not for the sake of quenching one's own thirsting soul alone, which is the level of 'there is one who loves'; rather, the love is that the glory of G-d be revealed, that the revelation be below as it is above.

והנה מיתוק גבורות אלו ושיהיה הגילוי למטה כמו למעלה זהו בחינת משה שושבינא דמלכא וכמ״ש במ״א ע״פ משה ידבר כו׳ ע״ש):

And the sweetening of these Gevuros, and that the revelation be below as above, is the level of Moshe, "the King's groomsman," as is explained elsewhere on [the verse] "Moshe would speak," etc.; see there.)

23 ה והנה להבין בתוספת ביאור מעט בענין השליו הנה לקמן מבואר שהעופות הן נמשכים מבחי׳ כרובים ועמ״ש ע״פ שמן תורק שמך ע״כ עלמות אהבוך ג״כ כענין משנ״ת [מה שנתבאר] בדרוש זה

5. Now, to understand the matter of the quail with a little further explanation: it is explained further on that the birds are drawn from the level of the Keruvim (cherubim). And see what is written on [the verse] "Your name is oil poured forth; therefore alamos (maidens) love you," which is also like what has been explained in this discourse,

והוא שלפי שבחי׳ התורה שהיא בחי׳ שמן הוא גבוה מאד ע״כ יכול לימשך מטה מטה עד גם בבחי׳ עלמות שהוא בחי׳ מי שלבו אטום

namely, that because the level of the Torah, which is the level of oil, is very high, it can therefore be drawn down far, far below, even into the level of alamos, which is the level of one whose heart is sealed;

והיינו שעי״ז לבי ובשרי ירננו כו׳ כנ״ל, וגם שליו מלשון שלוה כמ״ש בגמרא דיומא (דע״ה ב׳) צדיקים אוכלין אותו בשלוה.

that is, through this "my heart and my flesh sing for joy," etc., as mentioned above. And also, selav (quail) is related to the word shalvah (tranquility), as is said in the Gemara, [tractate] Yoma (folio 75b): The righteous eat it in tranquility.

ופי׳ שלוה יי״ל [יש לומר] ע״ד מ״ש באגה״ק [באגרת הקודש] בענין ועבודת הצדקה השקט ובטח ע״ש היטב והיינו בחי׳ אהל בל יצען בל יסע יתידותיו לנצח כמ״ש מזה סד״ה שובה ישראל עד,

And the meaning of shalvah may be explained along the lines of what is written in Iggeres HaKodesh on the matter of "and the work of tzedakah, quietness and security" (see there well); and this is the level of "a tent that shall not be moved, whose stakes shall never be pulled up," as is written about this at the end of the discourse beginning "Return, O Israel, unto…"

והיינו לפי שהשמן והביטול נמשך ממקום עליון מבחי׳ חכמה עילאה דכולא דשקיט ואשתכיך כו׳ ועיין בזהר פ׳ נשא דקכ״ח ע״ב

This is because the oil and the self-nullification (bittul) are drawn from a supernal place, from the level of the higher Chochmah of all (Chochmah Ila'ah), which is quiet and still, etc. And see the Zohar, Parshas Nasso, folio 128b.

וזהו מ״ש ויהי בערב ותעל השליו כו׳ ובבקר היתה שכבת הטל כו׳, הרי שיש יחוס ושייכות קצת זה לזה

And this is what is written: "And it was in the evening, and the quail came up," etc., "and in the morning there was a layer of dew," etc. Thus there is some relation and connection between the one and the other.

וכן בתהלים סי׳ ק״ה שאל ויבא שליו ולחם שמים ישביעם ועיין בזהר פ׳ לך לך (דפ״ח ע״א) ע״פ כשמן הטוב כו׳ כטל חרמון כו׳ איהו שמן ואיהו טל כו׳.

And likewise in Psalms, chapter 105: "They asked, and He brought quail, and with the bread of heaven He satisfied them." And see the Zohar, Parshas Lech Lecha (folio 88a), on "Like the good oil," etc., "like the dew of Chermon," etc.: "It is oil and it is dew," etc.

ובמא״א [ובמאורי אור] אות ש׳ סעי׳ נ׳ פי׳ שהבשר שרשו משם אלקים והשליו שרשו משני השמות הוי׳ אלקים ע״ש ויש לבאר ע״פ משנ״ת [מה שנתבאר].

And in Me'orei Or, the letter shin, section 50, it explains that meat has its root in the Name Elokim, while the quail has its root in the two Names Havayah [and] Elokim; see there. And this can be explained according to what has been explained [here].

ובזה יובן המעשה דרבב״ח [דרבה בר בר חנה] בב״ב [בבבא בתרא] (דע״ג ב׳) בענין הנהו אווזי דשמטי גדפייהו משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא אית לן בגווייכו חולקא לעלמא דאתי כו׳.

And with this the story of Rabbah bar bar Chanah in Bava Basra (folio 73b) will be understood, about those geese whose wings were slipping off from their fat, with streams of oil flowing from beneath them: "I said: Do we have a share in you in the World to Come?" etc.

והיינו שלעתיד יומשך ויתגלה ח״ע [חכמה עילאה] גם למטה מטה בבחי׳ היש שהוא ענין יבא כל בשר להשתחוות כנ״ל.

That is: in the Time to Come the higher Chochmah will be drawn down and revealed even far, far below, in the level of yesh (something); and this is the matter of "all flesh shall come to bow down," as mentioned above.

24 ובתרגום שני דמגלת אסתר בפסוק ישנו עם א׳ במלשינות המן שבערב יוהכ״פ [יום הכפורים] נכסין חיוון ואווזין ואכלין ושתין כו׳.

And in the Targum Sheni on Megillas Esther, on the verse "There is a certain people," among Haman's slanders, [it says] that on the eve of Yom Kippur they slaughter animals and geese and eat and drink, etc.

ומה שאמר אווזי דייקא לפי שבה יש הרמז להתפשטות וגילוי ח״ע [חכמה עילאה] גם למטה וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בברכות דנ״ז א׳ הרואה אווז בחלום יצפה לחכמה שנאמר חכמות בחוץ תרונה.

And the reason he said "geese" specifically is that in [the goose] there is the allusion to the spreading forth and revelation of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) even below; as our Sages, of blessed memory, said in Berachos, folio 57a: One who sees a goose in a dream may hope for wisdom, as it is said, "Wisdoms (chochmos) cry aloud outside."

25 והיינו חכמות דייקא תרי היינו שע״י התגלות ח״ע [חכמה עילאה] בח״ת [בחכמה תתאה]. נמשך ג״כ בחוץ. ועמ״ש בענין חכמות בחוץ בפ׳ יתרו ע״פ זכור את יום השבת לקדשו,

That is: "wisdoms" specifically, two; that is, through the revelation of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) in the lower Chochmah (Chochmah Tata'ah), it is drawn "outside" as well. And see what is written on the matter of "Wisdoms … outside" in Parshas Yisro, on [the verse] "Remember the Shabbos day to keep it holy."

וזהו ג״כ מ״ש בפרק שירה אווז הבר המשוטטת במדבר כשרואה את ישראל עוסקים בתורה אומרת שיר קול קורא במדבר פנו דרך הוי׳

And this is also what is said in Perek Shirah: The wild goose that roams in the wilderness, when it sees Israel engaged in Torah, says the song, “A voice calls in the wilderness: Clear the way of Havayah.”

פי׳ קול היינו המשכה הקל קול יעקב שנמשך בבחי׳ מדבר ושממה הוא העוה״ז פנו דרך הוי׳ להיות בו המשכת דרך הוי׳ וכמ״ש מזה בד״ה וידעת היום ובד״ה ולא אבה.

The meaning of “voice” is the drawing down, “the voice is the voice of Yaakov,” which is drawn into the level of wilderness and desolation, which is this world. “Clear the way of Havayah”: that there be in it the drawing down of the way of Havayah. And as is written about this in the discourse beginning “And you shall know this day,” and in the discourse beginning “But He was not willing.”

26 וזהו עצמו ענין חכמות בחוץ דהיינו שיהיה נמשך אפילו בבחי׳ מדבר ושממה והיינו ע״י שההמשכה באה ונמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא מבחי׳ שמן משחת קדש.

And this itself is the matter of “Wisdoms … outside”: that it be drawn even into the level of wilderness and desolation. And this is through the drawing down coming and being drawn from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and it is from the level of “the oil of holy anointing.”

וע״ז בא הרמז בסיפור דרבב״ח [דרבה בר בר חנה] שהאווזות הם שמנים במאד שהיה בהם תערובות והתכללות השמן.

And to this the allusion comes in the story of Rabbah bar bar Chanah, that the geese were exceedingly fat, for there was in them the mixing and inter-inclusion of the oil.

אך עיקר הגילוי פנימי׳ [פנימיות / פנימית] החכמה עילאה זהו ע״י תערובות והתכללות השמן בהם ביותר וכנ״ל והיינו כמ״ש בזהר פ׳ צו (דל״ד א׳) דשמן שריא בגו חכמה עילאה דכולא

But the main revelation of the inner dimension (pnimiyus) of the higher Chochmah (Chochmah Ila’ah) comes through the mixing and inter-inclusion of the oil in them to the greatest degree, as mentioned above. And this is as is written in the Zohar, Parshas Tzav (folio 34a), that oil rests within the higher Chochmah of all;

ולכן נמשך ומתפשט גם למטה יותר שגם היש הגשמי יתבטל שלפי ערך רבוי הגילוי מח״ע [מחכמה עילאה] כך נמשך יותר הביטול כו׳

and therefore it is drawn and spreads forth even further below, so that even the physical yesh (something) will be nullified; for in proportion to the abundance of the revelation from the higher Chochmah, so is the self-nullification (bittul) drawn down further, etc.

וכמ״ש בזהר באדרא דנשא (דקל״א ע״ב) בפי׳ הפסוק חכמות בחוץ תרונה כד נגיד ממוחא סתימאה דא״א כו׳

And as is written in the Zohar, in the Idra of Nasso (folio 131b), on the meaning of the verse "Wisdoms cry aloud outside": "When it flows from the hidden brain (Mocha Stima'ah) of Arich Anpin," etc.

ועיין מזה עוד שם (דק״מ ע״א) ובפ׳ ואתחנן (דרס״ב א׳) ובפ׳ תולדות (דקמ״א ב׳) ובפ׳ אחרי (דע״ח א׳).

And see more about this there (folio 140a), and in Parshas Va'eschanan (folio 262a), and in Parshas Toldos (folio 141b), and in Parshas Acharei (folio 78a).

ועמ״ש במ״א בענין ומעין מבית ה׳ יצא והשקה את נחל השטים. ועמ״ש ע״פ הרע״מ [הרעיא מהימנא] פ׳ נשא אבנא למשקל בה דא יו״ד כו׳,

And see what is written elsewhere on the matter of "And a spring shall come forth from the House of Havayah and water the valley of Shittim." And see what is written on [the words of] the Raaya Mehemna, Parshas Nasso, "A stone to weigh with: this is yud," etc.

וגם אווזי יש להם דמיון קצת לשליו שבשליו כתיב ויגז שלוים מן הים

And geese also bear some resemblance to the quail: for of the quail it is written, "And it swept quail from the sea."

ובאווזות ג״כ ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פא״ט [פרק אלו טריפות] דנ״ז) הני אווזי דידן כעוף של מים דמיין כו׳ והוא רמז ג״כ למ״ש ומלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים.

And of geese, too, our Sages, of blessed memory, said (chapter Eilu Tereifos, folio 57): "These geese of ours resemble a water bird," etc. And this too is an allusion to what is written: "And the earth shall be full of the knowledge of Havayah, as the waters cover the sea."

וגם שהאווזות הם לבנים אשר מורה על שרש החכמה ולכן קרא רבא לרב פפא ורב הונא בדרי״ קאקי חיורי (בכתובות דפ״ה א׳ גיטין דף ע״ג סע״א [סוף עמוד א])

And also, geese are white, which indicates the root of Chochmah. And therefore Rava called Rav Pappa and Rav Huna the son of Rav Yehoshua "white geese" (Kesubos folio 85a; Gittin folio 73, end of side a).

אך מה שאמר זה עליהם לגריעותא שלא כיוונו אל האמת היינו לפי שאף שהאווזות רמז לחכמות בחוץ עכ״ז [עם כל זה] האווזות הגשמיות הרי הן עדיין לא נתקנו שהרי הם ממה שנפל בשה״כ [בשבירת הכלים] כשאר כל העופות והבהמה כו׳.

But the reason he said this of them disparagingly, [meaning] that they had not arrived at the truth, is that, although geese are an allusion to "Wisdoms ... outside," nevertheless the physical geese have not yet been rectified, for they are from what fell in the breaking of the vessels (sheviras hakelim), like all other birds and animals, etc.

והנה בפי׳ וענין עד דשמטי גדפייהו פרש״י [פירש רש״י / פירוש רש״י] נופלות נוצה שלהם מרוב שומן. ועיין בפרש״י [בפירש רש״י / בפירוש רש״י] (בחולין פא״ט [פרק אלו טריפות] דנ״ו ע״ב) בענין הנוצה ובתה״ד [ובתרומת הדשן] סי׳ קס״א.

Now, on the meaning and matter of "until their wings were slipping off," Rashi explains: their feathers fall out from their great fat. And see Rashi (Chullin, chapter Eilu Tereifos, folio 56b) on the matter of feathers, and the Terumas HaDeshen, section 161.

ויש לפרש כי עכשיו ההמשכה מחכמה עילאה באה ע״י צמצומים בבחי׳ שערות אבל לע״ל [לעתיד לבוא] יהיה גילוי עצמיות חכמה עילאה בלי צמצומים וזהו דשמטי גדפייהו.

And it may be explained that now the drawing down from the higher Chochmah comes through contractions (tzimtzumim), in the manner of hairs; but in the Time to Come there will be a revelation of the very essence of the higher Chochmah, without contractions; and this is "their wings were slipping off."

ועיין בספר או״ת [אור תורה (להרב המגיד ממעזריטש)] מההי״מ [מהרב המגיד] נ״ע [נשמתו עדן] ע״פ ומחץ פאתי מואב כו׳.

And see the book Or Torah, by the Maggid, whose soul is in Eden, on [the verse] "And he shall crush the corners of Moav," etc.

27 ועויי״ל [ועוד יש לומר] ע״פ מ״ש במ״א ע״פ ויהי קול מעל לרקיע כו׳ בעמדם תרפינה כנפיהן פי׳ לפי שהקול שהוא ההמשכה נמשך ממקום גבוה מאד היינו למעלה מבחי׳ פרסא שהוא נק׳ רקיע כמ״ש יהי רקיע כו׳ ויהי מבדיל כו׳

And one may further say, according to what is explained elsewhere on [the verse] "And there was a voice from above the firmament," etc., "when they stood, they let down their wings": the meaning is that because the voice, which is the drawing down, is drawn from a very high place, namely from above the level of the parsa (partition), which is called "firmament," as it is written, "Let there be a firmament," etc., "and let it divide," etc.,

וע״י המשכה זו מלמעלה מהרקיע נמשך בהם בחי׳ הביטול וזהו בעמדם בחי׳ תפלה בלחש

through this drawing down from above the firmament the level of self-nullification (bittul) is drawn into them. And this is "when they stood": the level of the prayer said in a whisper.

ואזי תרפינה כנפיהן דהיינו יראה ואהבה שהם בחי׳ גדפין כו׳ שהאויי״ר [שהאהבה ויראה] ורצוא ושוב הם עדיין בחי׳ יש מי שאוהב כו׳

And then "they let down their wings": that is, awe and love, which are the level of "wings" (gadfin), etc. For love and awe, and ratzo and shov (running forth and returning), are still the level of 'there is one who loves,' etc.;

אבל הביטול הוא למעלה מזה וכנ״ל בענין ונחנו מה דמשה שלמעלה מבחי׳ רשפי אש וכשנמשך בהם הביטול ע״י קול והמשכה הנ״ל אזי תרפינה כנפיהן ונכללו האהויי״ר [האהבה ויראה] בביטול זה כו׳

but bittul is above this, as mentioned above regarding Moshe's "And what are we," which is above the level of flashes of fire. And when bittul is drawn into them through the voice and drawing down mentioned above, then "they let down their wings," and the love and awe are included in this bittul, etc.

ועמ״ש מענין זה בפ׳ יתרו בד״ה וכל העם רואים את הקולות, ועד״ז יובן כאן בהיות שענין האווזות הנ״ל רומז לבחי׳ חכמות בחוץ תרונה כו׳ תתן קולה

And see what is written on this subject in Parshas Yisro, in the discourse beginning "And all the people saw the voices." And in the same way it will be understood here, since the matter of the geese mentioned above alludes to the level of "Wisdoms cry aloud outside," etc., "she gives forth her voice."

אשר קול והמשכה זו הוא מבחי׳ מו״ס [מוחא סתימאה] מעל לרקיע וכמ״ש בזהר תולדות שם ועי״ז גם כל בשר יבוא לבחי׳ השתחוואה וביטול

This voice and drawing down is from the level of the hidden brain (Mocha Stima'ah), "from above the firmament," as is written in the Zohar, Toldos, there; and through this even "all flesh shall come" to the level of bowing down and bittul.

ומזה נמשך ג״כ דשמטי גדפייהו בחי׳ אהוי״ר [אהבה ויראה] הנק׳ גדפין והיינו משמנייהו שהשמן הוא המשכת חכמה עילאה דכולא גילוי הביטול העליון כו׳.

And from this there follows also "their wings were slipping off": the level of love and awe, which are called "wings." And this is "from their fat": for the oil (shemen) is the drawing down of the higher Chochmah of all (Chochmah Ila'ah), the revelation of the supernal bittul, etc.

28 ועיין מענין אגדה זו בספר עבודת הקדש ח״ב [חלק ב׳] פמ״ג והוא ז״ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] פי׳ דהנך תרי אווזי היינו חדא דליא לי אטמא וחדא כו׳ הן חכמה עילאה וחכמה תתאה הנק׳ חכמת שלמה

And on the subject of this aggadah, see the book Avodas HaKodesh, Part II, chapter 43. He, of blessed memory, explains that those two geese, that is, "one raised its leg to me and one," etc., are the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) and the lower Chochmah (Chochmah Tata'ah), which is called "the wisdom of Shlomo."

וזהו ענין חכמות בחוץ חכמות תרי משמע וכנ״ל ועיין במהרש״א הובא בעין יעקב שם שהעיר ג״כ לענין אווזי הנ״ל מענין השליו:

And this is the matter of "Wisdoms … outside": "wisdoms" implies two, as mentioned above. And see the Maharsha, cited in the Ein Yaakov there, who also noted, regarding the geese mentioned above, the matter of the quail.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/behaaloscha/3/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok